

תוספת שבת

זמני הדלק"נ שבת מוקדם פרשת ויגש

ירושלים: 4:10 מוקדם: 4:00

בני ברק: 4:23 מוקדם: 4:13

מודיעין עילית: 4:18 מוקדם: 4:08

חיפה: 4:15 מוקדם: 4:05

טבריה: 4:11 מוקדם: 4:01

מדברי רבותינו זצוק"ל ושיבדלחט"א במעלת תפילת מנחה בערש"ק וקדושת השבת

לקראת עשרה בטבת 'לא חרבה ירושלים אלא מפני חילול שבת' (שבת קיט) כיצד נהדר ב'לשמור' את השבת? וכפי שידוע מ'החתם סופר' שבכל שנה בי"ד של מעלה דנים שוב על בניית ביהמ"ק

וראו לבני תורה המקפידים על קלה כבתמורה להקפיד. בהלכות חמורות אלו, וגם במוצש"ק לאחר ביציאתה כדברי המשנ"ב לכתחילה עד זמן ר"ת.

וכן מנהג רבותינו זצוק"ל בכל הדורות להקדים קבלת שבת, הגר"א מוילנא במעשה רב אות קי"א "הדלקת הנר מקדים מאד להדליק ופעם אחת איחרוהו ולא הניח להדליק אפי' ע"י נכרי, ואפי' שבכהכנס"ס עדיין לא אמרו מזמור שיר"י! וכן כתב החזו"א תשובות וכתבים מ"ה: "עיקר התשובה על אי זהירות הוא שימת לב על להבא, ובאמת צריך להתרגל להחמיר בכניסת השבת אף במקום מצוה, כי זה מצוי מאד שבשביל מצוה נכנסים למצב נלחץ וסוברין יכולני עדין לגמור קודם השבת, ובאמת ראוי להחליט לפרוש אף במקום מצוה ומוטב שיהיה המכשול בביטול המצוה ממכשול של חילול שבת!".

וכן מרנן הגרי"ז, החזו"א, הסטייפלר, האור יחזקאל, והאבי עזרי שאפי' שגרו בבני ברק הדליקו נרות יותר משלושים דק' לפני השקיעה וכן הורו לרבים!. ומרן הגרמ"י ליפקוביץ זצוק"ל אף הקדים והדליק בביתו 50 דק' לפני השקיעה! וכן נהגו רוב גדולי ישראל שמתפללים מנחה גדולה ומקבלים שבת לפחות חצי שעה לפני השקיעה! וכן בביתם של מרנן רבינו הגר"א"ל שטינמן זצוק"ל והגר"ב קרליץ זצוק"ל היו מדליקים יותר מארבעים דק' לפני השקיעה וכך מורים לכל אסונות שקורים ל"ע להתחזק בנושא זה, וכן ידוע ממרן הגרמ"ש שפירא זצ"ל שתמיד קרא לאנשים שבאו לפניו עם אסונות להקדים יותר את כניסת השבת. ובזכות שמירת השבת נזכה לגאולה בקרוב אכ"ר.

ושמרתם את השבת' (שמות לא,יד) ביאר 'רבנו בחיי' בפרושו על התורה שם: 'אחר שהזכיר 'את שבתותי תשמורו' חזר לומר 'ושמרתם את השבת', כדי לרמוז שמירה אחר שבת ושמירה קודם השבת, שמירה קודם השבת - מבעוד יום ושמירה אחר השבת - שיוסיף מחול על הקודש. וכן דרשו רבותינו ז"ל (שבת כג,א) 'לא ימיש עמוד הענן יומם ועמוד האש לילה' מגיד שעמוד ענן משלים לעמוד האש וכן עמוד האש משלים לעמוד הענן, שעד שלא ישקע זה עולה זה. וכן דרשו ז"ל (יומא פא,ב) 'מערב עד ערב תשבתו שבתכם' אין לי אלא יום הכיפורים וזהו 'מערב עד ערב' ימים טובים מנין - תלמוד לומר 'תשבתו', אין לי אלא יום טוב שבת בראשית מנין - תלמוד לומר 'שבתכם', כל שביתה שאתה שובת אתה מוסיף עליה בין מלפניה בין מלאחריה'. עכ"ל.

'את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה'" (ויקרא כו,ב) כתב 'בעל הטורים' לבאר, וז"ל: 'את שבתותי תשמורו - הרי שכתב שמירה אחר השבת, "שמור את יום השבת" - הרי שמירה לפניו, שצריך שמירה בין מלפניו בין מלאחריו והוא תוספת מחול על הקודש', עכ"ל.

וידוע דברי הפרי מגדים בס"ר רנ"ו שהמוסיף מחול על הקודש זוכה לאריכות ימים ושנים והיסוד ושורש העבודה כותב שיש להוסיף כמה שיותר מחול על הקודש וכמה שיותר מוסיף כן מוסיפים לו נשמה יתירה בשבת וכל הגורע גורעין לו, וכתב בשם ספר התגין שנחשב השבת לאדם בגהינום כפי שנהג בעוה"ז בכניסתה וביציאתה. ובפרט שהמכילתא אומר שמי שלא מוסיף כראוי בתוספת שבת הוא כמחלל כל השבת ה"י.

עובדות ממרן המשגיח רבי דב יפה זצוק"ל בשמירת וכבוד השבת - חלק ב'

שלכל הפחות בכניסה לביתם - היו אומרים 'שבת שלום'. אמנם העיר שכאשר מברכים כמקובל "גוט שאבעס" יש לשים לב מה שאומרים, ובאמת פעמים היה המשגיח מדגיש זאת בשעה שברך "גוט.... שאבעס".

סעודות השבת אצל המשגיח היו באווירה שמחה ומרוממת, כיאה לבני המלך, בדרך כלל המשגיח לבש חליפה ולפעמים גם כובע, והורגש תמיד מחד שמחה ועונג, ומאידך רוממות שמתענגים לכבוד המלך כאשר ציווה! והיה מדגיש, לנוח בו ולשמוח - כדבר המלך ודתו! מה שאנחנו אוכלים ונחים, זה בגלל שכך המלך רוצה שנעשה, ואם השי"ת היה רוצה אחרת - הינו עושים אחרת, ביום כיפור ד' אומר לנו לצום אז אנחנו צמים, בשבת ד' אומר לנו להתענג - אז אנחנו מתענגים!

היה פעם שהתארחנו אצלו בשב"ק והבאנו לפניו חלות מסוג מסויים שלא אכל בתקופה זו, אך נאמר לו כי בערב שבת עשו

הציר המרכזי בחיי המשגיח היתה התבוננות תמידית לפני כל פעולה ודיבור האם זה רצון ד', וכן איזה מצוה אפשר לקיים בזה, וכדוגמא לזה, כאשר בירך ב'גוט שבת' - היה מכוין לקיים המצוה לברך את ישראל. (ודרך אגב המשגיח העיר לי פעם שהדרך הנכונה היא שבאים להתברך מהרבנים, ולא כאותם שעוברים ומברכים, וביאר שהמיוחד בזמן שאחר התפילה הוא, כאשר התווספה לנו המעלה של קיום מצוות קריאת שמע ותפילה, הברכה של איש לזולתו מועילה יותר [ופ"א אמר לי שאולי מצד זה יש באמת מקום גם לברך ולא רק להתברך]).

בעבר אמר לי המשגיח, כי יותר חביב עליו לפעמים לברך בברכת 'שבת שלום' בלשון הקודש מאשר לברך בגוט שבת [גם זו ברכה מאוד גדולה - שמברכים שהשבת תהי' טובה] כיון שבאמירת שבת שלום זוכה בזה לומר פעמיים את שמו של אדון העולם, ששלום ושבת הם משמותיו של הקב"ה, ולכן ישנם

על זה הפרשת חלה, בחלק הראשון של הסעודה לא פסיק פיו מלהלל על הזכות שיש כאן חלות שעשו עליהם את המצוה של הפרשת חלה...

כאשר התארחו לבד קבוצה גדולה של בנות מתחזקות בביתו של מרן המשגיח לסעודת ליל שבת, והמשגיח אמר בהטעמה כל קטע בפזמון אשת חיל המדבר במעלות ושבח האשה וכו', ומיד בסיום הפזמון פנה לרבנית ואמר: נפלא מאוד, כיצד שלמה המלך ידע לכוין בדיוק למעלות שלך...! מעשה זה לא נשכח אצל אותן הבנות...!

שמירת השבת

המשגיח היה מזכיר רבות את השמחה הגדולה שיש בשב"ק שבו אנו זוכים להרבה מצוות, משום שאנו צריכים להזהר בו כל רגע שלא להכשל בעשית מלאכות - ושכל רגע ורגע כזה נחשבת למצוה, ומצטרפות לחשבון גדול...! ובהזדמנות העיר ע"כ שישנם שבשבת עלולים לפעמים לחשוב - אוי, צריך להיזהר לא לברור... אך המבט הנכון הוא: "אשרינו מה טוב חלקנו", שאנו צריכים להיזהר כל השבת שלא להכשל באיסור מלאכה, ולעשות את זה בשמחה ולא עם 'נערווין', שהרי על ידי המצוות אנו קשורים לקב"ה, ועוד, שהם מקדשות אותנו, ואנו זוכים על ידן לחיי נצח... ובפרט על ידי שאדם שומר שבת ונמנע ממלאכות, זוכה לקדושה...! כיון שהוא נמצא אז במצב שמעיד בבורא עולם, ונעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית ועי"ז גם משפיע על עצמו טובה וברכה לכל השבוע....).

בהזדמנות שח המשגיח זצ"ל: נהניתי לראות אצל אחד מבני הבית שאמר לילדו לא לנגוע במוקצה, וכאשר הילד עזב את המוקצה - נשקו על מצחו. וזה באמת כמו בהר סיני, שבשעה שקבלו את התורה ואמרו 'נעשה ונשמע' הדיבור נשקם... ובעצם כיום הילדים רגישים ועדינים ופחות אפשר להעיר להם מבעבר, ורק כאשר עושים מעשים טובים צריך להדגיש אותם!

כאשר מרן המשגיח זצוק"ל ראה פעם חילול שבת ברחוב אמר בכאב: "מחלליה מות יומת"! אבל אח"כ אמר: הם בעצם אנוסים, וביאר כי אין ענין לומר על אדם שהוא לא טוב, אלא יש ענין לומר שהמעשה הוא רע, וזה בכדי שלא ישפיע עלינו לרעה, אבל למה לחשוב רע על בן אדם?! (ופעם אחת אמר: הזועקים שבת על מחלליה, יתכן שזה בכדי למחות על חילולה של השבת, וכן כדי שלא להתקרב ח"ו מהמראה של חילול השבת).

סיפר המשגיח שאחד הצדיקים ראה פעם חילול שבת והצטרך על כך, וחשב למה מגיע לו לראות דבר כזה, ואחרי שהתבונן אמר דהנה מובא שת"ח בבחינת שבת, והיות והוא ראה פעם בזיון ת"ח ושתק ולא מחה, ממילא יש בזה פגיעה בכבוד ת"ח, על כן סיבב השי"ת שהוא יראה חילול שבת...!

כאשר היה המשגיח רואה רכב שנוסע בשבת לא הסתפק רק בלסובב את ראשו או לעצום עיניו, אלא היה מסתובב עם כל גופו לצד השני ועוצם את עיניו... וכאשר נשאל על כך אמר: שעושה כן משום תוכחה - במקום לזעוק שבת על מחלליה.

שח אחד משכניו הדתיים: גם השכנים שאינם שומרים תורה ומצוות, מפני קדושתו של הרב המשגיח, בשבת קודש לא העיזו להתקרב לביתם עם הרכב...

ומעניין שכאשר המשגיח זצוק"ל ראה פעם אחד שצעק "שאבעס" לנהג שנסע במכונית בעיצומו של יום השבת, אמר לו המשגיח: אם אתה בא למחות בו, תאמר זאת באופן שהוא יבין - אמור לו "שבת"...

זכורני כאשר התארחנו אצלו לסעודת ליל שב"ק עם בני ביתי ומסיבה מסויימת הרבנית ישבה בקצה השלחן, המשגיח לא העביר את היין דרך המסובים, אלא קם הוא בעצמו עד למקומה והגיש לה את הגביע בעצמו. גם היה נוהג כאשר היו אורחים שמיד שגמר לקדש שפך לתוך כוס אחרת, כדי שלא יצטרכו לשתות מפיו.

בעת חולשה כאשר בצע את החלות של שב"ק לחלקם למסובים, ביקש אחד מנכדיו לסייע בידו לבצוע את החלות, אבל המשגיח סירב ואמר: אני נהנה להאכיל את ילדי ד'!

בשב"ק בעת שאכל דבר מסויים, היה טועם רק מעט, ומתחיל לומר דברי תורה, ואח"כ היה ממשיך לאכול ולומר ד"ת לסירוגין. כאשר הגישו בסעודה מיץ שתה, ואח"כ בהמשך הסעודה כאשר באו למזוג פעם שניה - אמר שכבר יצא יד"ח עונג שבת, והסכים לשתות רק מים! והוסיף שמצוות עונג שבת היא לאכול דבר שטעים לו - אבל לא הרבה.

אחד מבני ביתו של רבנו המשגיח פנה אליו אחר הסעודה בליל שבת ואמר: לילה טוב, אמר לו המשגיח: הרי שבת זהו יום שכולו אור...

הזמירות בשב"ק

המשגיח היה אומר: השירה בשבת קודש אינה רק מחמת שיש הנאה לשיר, אלא הענין זה - געגועים, להיות קרובים אל הי"ת, ולהתכוין לאהבה אותו עי"ז... מקובל לומר שהזמירות של שבת קודש שנתקבלו בישראל, נתחברו ברוח הקודש...! ואכן לנו יש הרבה מה ללמוד מהזמירות של שבת.

בסעודה שלישית שנוהגים לשיר שירי הודאה ובקשה, ראוי באמת להשתדל שהשירה לא תהיה סתם שירה, אלא להכניס אל הלב הזמירות ששרים...

פעם שאלני האם אני שר ומזמר את הזמירות בשב"ק, ואמרתי שלפעמים אין בכוחי מחמת צרידות וכדו', ומחה בי באומרו מדוע להפסיד את ההתעוררות שיש בזמירות, הלא אין צורך בניגון בשביל לומר את הזמירות, לא צריך לשיר - צריך לקבל מהזמירות שבת...! ולפחות יש לומר את זה, כפי שאמרו על אחד הגדולים שלא היה שר את הזמירות, אלא היה אומר את הזמירות במשך כמה שנים זכיתי ללמוד עם המשגיח אחרי הסעודה בליל שבת כמה שעות רצופות, והיה בלימוד זה נועם ועונג מיוחד יתר על כל השבוע. מנהגו היה לעת זקנה ללכת לנוח מעט אחרי הסעודה, וביקש שאכנס לביתו בלא לדפוק, ולהעירו, ואז